

Durmuş Hocaoğlu

Devlet: Eleştirirken Savunmak

Ayyıldız, 13 şubat 2000, Pazar., s.09
Durmuş Hocaoğlu, *Ayyıldız* Sıra No: 114; 2000-031; şubat-09

Bugün, *Ayyıldız*'da 3 şubat'taki yazısında Sayın Namık Kemal Zeybek'in de üzerinde durduğu ve çok ciddî olduğuna kaanî olduğum bir mevzûdan söz etmek istiyorum: Devlet, zaman-zaman haketmediği derecede ağır ve "eleştiri" sınırını aşan hırpalamalara hedef olmakta; adetâ, varlığına tahammül edilememekte ve neredeyse, bütün kötülüklerin yegâne kaynağı olarak telâkkî edilmektedir. Burada sözünü ettiğimiz devlet, genel anlamda devlet, "herhangi bir devlet" değil, zihnimizin dışında var-olan bir varlığı bulunan somut, real ve özel bir devlettir: Türkiye Cumhuriyeti Devleti.

Bu ithamların içinde hiç de küçümsenmemesi gereken mühimce bir kesrinin, gizlenmekte zorlanılan birtakım kötü niyetlerin mahsûlü oluğu, onların "saldırı" gibi aşağılayıcı bir isim ile isimlendirilmesi ve bu isim altında kategorize edilmesi husûsunda bana haklılık ve meşrûiyet verdiğine samîmiyetle inanmaktayım. Çünkü, netîce îtibâriyle herkesin anladığı bir "dil" vardır; şeytan taş ve sopa ile konuşmaya başladığında O'na karşı taş ve sopa ile konuşmaktan başka bir çâre yoktur.

Devlet üzerine bir tartışmanın, birbiriyle bağlantılı, "soyut" ve "somut" olmak üzere, iki ana başlık altında yapılabileceğini söyleyebilirim: "Soyut" ile kastettiğim tartışmada, tartışma nesnesi olarak "herhangi bir devlet" alındığı halde, somut bir tartışmada tartışma nesnesi, yâni eleştirilecek, irdelenecek, hakkında hükümler verilecek olan devlet, herhangi bir devlet değil, belirli, gerçek bir varlığı olan bir devlettir. Her iki tartışma arasındaki radikal fark da buradadır.

Bugüne kadar, Devlet hakkında gerek bu köşedeki yerimde ve gerekse daha başka birçok mevkute ve kitaplarda yazılı olarak; birçok toplantıda da sözlü olarak, nâçizâne, aklım, fikrim, mantık ve muhâkemem ve bilgi birikimim elverdiği nisbetlerde birçok şeyler yazmış ve söylemiş ve "devlet" konusunda umûmiyetle eleştirel tavır koymuş; bu konuda gerek soyut ve gerekse de somut içerikli tartışmalarda eleştiriden ve hattâ gerekirse en ağır eleştiriden geri kalmamış bir kişi olduğumu söyleyebilirim. Fakat bütün bunlara rağmen bu tartışmalarda ve eleştirilerde hep bir şeye tâvîzsiz bir titizlikle riâyet edilmesini savundum: Devlet eleştirmesinin aslî gayesi, tahrip etmek değil mükemmelleştirmek, "eleştirirken savunmak" olmalıdır.

Devlet üzerine "yıkıcı, tahripkâr" bir eleştiri geliştiren kişiler ya her türlü devlete dışman olan anarşistler ve/veya kozmopolitlerdir; ya da belirli bir devletin nâm ve hesâbına çalışan veya herhangi bir karın ağrısından veya kuyruk acısından dolayı başka bir devlete karşı dışmanlık yapan beşinci kol mensuplarıdır.

Türkiye'deki devlet tartışmalarında temâyüz eden sözümona birçok “devlet eleştirmeni”nin, yukarıda sözünü etmiş olduğum ikinci kategoriye girdiği erbâbınca mâlûmdur. Bu alçak gürûhu ile hiç de öyle Felsefe'nin lâtîf, nezîh, rafine dili ile değil; mümkün olduğunca, kabadayı dili ile ve tepeden bakıp aşağı görerek konuşmak gerektiği kanâtindeyim. Bir kısmı Türkiye Cumhuriyeti Devleti ve Türk Milleti tarafından şöhet ve iltifâta, servet ü sâ mânâna garkedilen, sâhip bulunduğu herşeyi bu devlete ve bu millete borçlu olan bu saygıdeğmez kişilerin yeri aslında bu devletin kanatlarının altı ve bu toprakların üstü olmamalıdır. Bu içinden pazarlıklı hâinlere en yakışacak muâmele, Devlet'in sert pençesi ile uyuz bir kedi yavrusu gibi kulaklarından kavranıp “Cehennem'in dibine!” nidâsıyla kapı dışarı edilmek iken baş-tâcı edilmesi, doğrusu hâlis niyetli temiz vatan evlâtlarına kıymaktan başka bir anlama gelmiyor.

★ ★ ★

Devlet, öncelikle, toplumsal düzen idesinin somutlaşmış şeklidir. İnsan, Toplum'dan, Toplum ise “düzen”den ayrı ve bağımsız olarak var-olamaz; Toplum ancak bir “düzen” kavramı altında bir anlam ifâde edebilir. İşte, “düzen”in en seçkinleşmiş şekli, “devlet” olarak adlandırılan sistemdir.

Devlet, elbette ki, tabiat nesnelere gibi İnsan'dan (insan neslinden) bağımsız olarak var-olan birşey değildir. Ama, hem Birey İnsan ve hem de Toplum-İnsan, her ne kadar kronolojik hiyerarşi bakımından Devlet'e nisbetle öncelikli ve çok yerde ise ontolojik olarak Devlet'ten daha mühim olsa dahi, hem Devlet'ten mutlak mânâda bağımsız değildir ve hem de Devlet'e nisbetle daha öncelikli olan ehemmiyetleri de hiç yer değiştirmez değildir; Devlet'in varlığının milyonlarca birey-insanın ve hattâ toplumların varlığından dahi daha ziyâde öncelik ve ehemmiyet kazandığı anlar da tarih içerisinde hiç eksik olmamıştır ve dahi olmayacaktır da.

Devlet, çok önemlidir; hattâ aşırı derecede önemlidir dahi diyebilirim. Ama yine aynı Devlet, “zulüm” başta olmak üzere birçok kötülüğün de sebebi olabilir. Lâkin, Thomas Hobbes'un da işâret etmiş olduğu gibi, Devlet, hattâ en kötü devlet, hiçbirşey yapmasa dahi, İnsan'ı en büyük kötülük olan “**devletsizlik kötülüğü**”nden korur.

★ ★ ★

Önce umûmî mânâda Devlet'i, sonra da husûsî Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ni eleştirirken, bu eleştirinin daha mükemmel; yâni, milletini kendisine zorla itâat etmek üzere baş eğdirmeye zorlayan değil, “**varlık sebebi**”nin ve “**meşrûiyet kaynağı**”nın milleti olduğunu anlayıp milletine bîat eden; daha âdil, daha demokrat, daha modern bir devlet inşâ etmekten başka bir gayesi olmamalı; her türlü karanlık, içten pazarlıklı alçakça, desîse ve hîlelerden uzak durmalıdır.

Tabîî, bu devlete düşen mühim bir görev de bulunmaktadır ki, biz buna kısaca, “şapla şekeri birbirinden ayırmak” da diyebiliriz: Devlet, şapla şekeri, hâinle fedâkarı dikkatle birbirinden ayırmak, yâni “âdil olmak”la mükelleftir. Aksi takdirde kendisini seven ve kendisini ayakta tutan çok kişinin sevgisini kaybeder. Bu, mücerret bir sevgi kaybı değildir; faturası çok ağır olur.

